

som medfører nogen Fare. Jeg er fuldstændig overbevist om det modsatte. Men det kræves, at Lovgivningen ogsaa ordner det saaledes, at saadant Brug ikke kan finde Sted. Det kræves altsaa i den enkelte Interesse, men dernæst kræves det ogsaa i Dommernes Interesse. Tænk paa den Stilling, som Forhørsdommeren og Undersøgelsesdommeren have under det nuværende System! Den er uværdig, det er en Uriaspost. Har en sigtet Sympati i en vis Kreds, er, uden Hensyn til, om han er skyldig eller ikke skyldig, alt, hvad Dommeren gør, og som er hjemlet i Loven, Despoti og Tyranni, Retslokalet er et Torturkammer osv. Saaledes fortælles det rundt om i de Blade, som glæde sig ved at følge den Slags Ting. Er det omvendt en sigtet, som ikke har nogen Kreds af Sympati om sig, saa er den Dommer, som ikke faar noget ud af sin Undersøgelse, fordi han ikke maa anvende og heller ikke anvender andre Midler end dem, som han baade selv skønner ere berettigede, og som efter Loven ere det, en Dumrian, en Idiot, som ikke forstaaer sit Embede. Ikke alle, men mange, se naturligvis med Ligeegyldighed paa den Slags Ting, som jo idelig forekommer, og den Slags Behandling, som Dommere jævnlig gøres til Genstand for i en Del af den offentlige Presse. Det er den Slags Ting, som slider et System op. Derfor kan jeg saa godt forstaa, at en meget konservativ Dommer, Medlem af den sidste Retskommission, har sagt: Dette System gaar ikke længere, vi kunne ikke længere, skaf os et nyt Apparat under ny Forhold, stil os ikke i en saadan Position, at vi, uagtet vi handle indenfor Lovens Grænser og efter bedste Evne, dog enten møde den Beskyldning, at vi ere Mennesker, der udøve Tortur, eller mødes med Erklæringer om, at vi ikke du til noget. Det er et Gode, som opnaas ved denne Retsreform, naar den bliver vedtagen, som det her er foreslaaet. Der kan tabes i Retssikkerhed, det maa indrømmes, men Strafferetsplejen bringes i en Form, som ikke tillader at behandle vore Dommere paa denne Maade, og derved skaber den i Virkeligheden bedre Betingelser end før for, at Retsplejen paa dette Omraade kan gøre Fyldest. Der kunde fremdeles nævnes en stor Mængde Punkter, som staaer paa dette Forslags Aktivside, og hvorfor jeg konkluderer derhen, at efter min Overbevisning bør denne Retsreform tages. Jeg siger det ikke med Begejstring, thi der er Mangler ved den — jeg nævnedes før det, som staaer paa

Passivside —, men jeg gør det med Tilfredshed i Betragtning af alt, hvad der naas, og i Betragtning af, at det, som naas nu, ikke bør udsættes længere. Det kan ikke nytte, at man som Strudsen vil stikke Hovedet i Busken og ikke se, hvad der kommer. Det maa jo komme en Gang, det kan slet ikke undgaas. Disse Reformere, jeg har nævnt paa Aktivside, kræves og maa kræves, fordi de ligge i Forholdenes Natur, og de komme maaske ikke, hvis man nu atter udsætter det, som her foreligger, under Former, der ere saa tilfredsstillende for den mere konservative Opfattelse af Sagen. Og det er desuden en Sag, som er af Vigtighed for Samfundet. Ofte nok har jeg i min Tid hørt sige: Det er dog en Ting, som vi ude i Landet slet ikke interessere os for. Det er meget beklageligt; jeg kan imidlertid godt forstaa det, thi naar man ikke selv kommer i det Tilfælde enten at skulle føre Proces eller selv at blive sigtet, saa siger man: De andre om det! Saaledes kan man ræsonnere, men saaledes har et Samfundsmedlem ikke Lov til at ræsonnere; han maa vide, at først skylder han de andre at skaffe dem en Retspleje, som virkelig hjælper dem og yder dem Retfærdighed, og for det andet ved dog ingen, naar han selv kan komme i den Situation, at han meget vilde beklage, om man ikke havde en Retspleje, som fyldestgjorde de Krav til en god Ordning, som maa være til Stede. Det er altsaa en Samfundssag, hvad enten de enkelte Samfundsmedlemmer i øvrigt forstaa det eller ikke. Det er ikke en Sag, som alene vedkommer Juristerne, paa ingen Maade. Skulde jeg sige, om den interesserer Juristerne i høj Grad, saa tror jeg sandelig, at Flertallet af dem siger: Vi ville helst ikke have Reformen. Det er et rent Magelighedshensyn, der gør sig gældende, det er besværligt at studere og sætte sig ind i 1015 Paragraffer; det vilde være lettere at blive ved det gamle, som nu er en tilvant. Men det er en Samfundssag, og det er Politikernes Sag at føre den igennem, at det ikke skal gaa, som jeg nylig læste, at en fremmed Jurist udtalte om et fremmed Land, hvis Kulturstandpunkt jeg i øvrigt ikke vil sammenligne med Danmarks: Retsplejereformen er og har altid været Politikernes Stifbarn. Det bør ikke kunne siges. Sagen er en Samfundssag, og Politikerne bør tage sig af den, naar Omstændighederne ere gunstige. Det er en Samfundssag, som vedkommer alle Partier, og som i og for sig er ganske upartisk, en Samfundssag, som